Od roku 1999 píši seriál mapující štíří novinky především v systematice. Příliš systematiky však škodí, a tak vychází jen jeden díl ročně a na řadě je teprve (již) sedmé pokračování, do něhož jsem posbíral z různých zdrojů vše podstatné z roku 2003. Navazuje na štíří novinky roku 2002 vydané v časopise Akvárium Terárium 4/ 2004. Věřím, že změna časopisu, v němž tyto novinky vycházejí, nebude chápána jako nevěra. Naopak, hlásím se k časopisu Akvárium Terárium, v němž mé články vycházely již od roku 1989 a, pokud jsem dobře počítal, bylo jich 297. Myslím, že to není zrovna málo a třeba se mi podaří to číslo časem i zaokrouhlit. Spolupráce s časopisem Akvárium Terárium pro mne byla hlavně tvůrčí spoluprací s redaktorem Jindřichem Novákem, a to je hlavní důvod, proč mé články můžete nalézat především v novém časopise Akva tera fórum.

Co nového

u štírů v roce 2003

František Kovařík

Foto: František Kovařík (FK), Radan Kaderka (RK)

Mláďata před prvním svlékáním na zádech samice štíra z komplexu "Euscorpius carpathicus" patřící k dosud taxonomicky nevyřešenému poddruhu Euscorpius carpathicus candiota Birula, 1903 z Kréty (FK)

Samice (paratyp) Brachistosternus prendinii Ojanguren Affilastro, 2003 (FK)

Samice (holotyp) Compsobuthus kafkai Kovařík, 2003 (FK)

Samice (paratyp) Compsobuthus kaftani Kovařík, 2003 (FK)

každém roce se snažím najít něco, co pokládám za hlavní počin roku. Tentokrát jsem musel "první cenu" rozdělit mezi dvě díla. Jedním z nich je Leemingova kniha (viz literatura) o štírech Jihoafrické republiky. Jonathan Leeming se narodil na anglickém venkově a od roku 1984, kdy jeho rodiče přesídlili právě do Jihoafrické republiky, je znám z různých pavoukářských a arachnologických spolků zde působících. Mě osobně kniha oslovila zajímavými a kvalitními fotografiemi, které vedle rozmnožování a vývoje ukazují také biotopy, nory a především většinu jihoafrických druhů (doplněno mapkami výskytu). Chovatelům jistě pomůže fotografie typického místa výskytu štírů rodu Hadogenes, tedy skalní

stěny s puklinami, či fotografie hluboké, téměř kolmé nory Cheloctonus jonesii, aby pochopili, proč mají problémy při chovu jihoafrických štírů. Fotografie ukazuje také, jak Opistophthalmus capensis požírá gekona,.... prostě kniha stojí za to. Po odborné stránce je možné jen vytknout několik překlepů, které však její kvalitu nesnižují.

Věřím, že mi přátelé M. Soleglad a V. Fet odpustí, že jejich taxonomické veledílo jmenuji až na druhém místě. Jedná se o zásadní dílo ve vyšší taxonomii a nejzásadnější změny jsou synonymizace čeledi Diplocentridae Karsch, 1880 k čeledi Scorpionidae Latreille, 1802, respektive snížení jejího postavení na podčeleď, a stejně tak synonymizace čeledi Heteroscorpionidae Kraepelin, 1905 k čeledi Urodacidae Pocock, 1893 a Troglotayosicidae Lourenço, 1998 k čeledi Superstitioniidae Stahnke, 1940. Zájemce o toto zásadní dílo, jehož součástí je na straně 88 úplný přehled stávajícího systému štírů, tedy členění na 14 čeledí, 16 podčeledí, 10 tribů a 164 rodů, odkazují na internetovou adresu časopisu: www.science.marshall. edu/fet/euscorpius.

U nás v Evropě se stále více zprůhledňuje rod Euscorpius. Společně s V. Fetem jsme porovnali všechny známé dokladové exempláře slapského štíra kýlnatého Euscorpius tergestinus s jinými populacemi a prokázali shodu naší populace s populacemi z Rakouska. Vedle toho byl již vyjasněn areál výskytu štíra Euscorpius sicanus - kromě severní Afriky je to velká část Itálie, Malta a západní část Řecka. Z populací řazených do komplexu Euscorpius carpathicus však zbývá ještě taxonomicky vyřešit populace ze Španělska, Portugalska, Turecka, Balkánského poloostrova a řeckých ostrovů. Nevyřešena je ještě taxonomická pozice poddruhu Euscorpius carpathicus candiota Birula, 1903 z Kréty a E. c. fanzagoi Simon, 1879 z Francie.

Pokračuje příliv článků W. Lourençoa, který opět nepublikuje žádné ucelené dílo, ale řadu jednotlivých popisů. Začal se zabývat skupinou druhů řazených v komplexu Buthus occitanus. Popsal několik nových druhů a několik stávajících poddruhů povýšil na druhy. Myslím, že částečně je jeho názor správný a tento komplex zcela jistě zahrnuje více druhů, bohužel však forma jeho práce má daleko k potřebné revizi a průhlednému vyřešení tohoto taxonomického problému. >

Tohoto samce druhu Brachistosternus piacentinii Ojanguren Affilastro, 2003 se podařilo kolegoví Kaderkovi nalézt v Bolivii (FK)

Samice (paratyp) Uroplectes pardii Kovařík, 2003

Samec Compsobuthus matthiesseni (Birula, 1905) z Íránu (FK)

Samec (holotyp) Parabuthus eritreaensis Kovařík, 2003 (FK)

Arachnologie

Tento zástupce štíra rodu Orthochirus nás přepravuje do roku 2004, kdy byla publikována revize tohoto a přibuzných rodů, ale o tom až

Samec (holotyp) Pandinus eritreaensis Kovařík. 2003 je nejseverněji se vyskytujícím druhem podrodu Pandinops (FK)

V tabulce můžete také nalézt 17 druhů štírů, které jsem v roce 2003 popsal, a to především zhodnocením mnoha sběrů českých entomologů, teraristů a vůbec cestovatelů. Většinu druhů jsem jako poděkování pojmenoval jejich jménem a fotografie některých z těchto druhů již byly otištěny v časopisu Akvárium terárium 1/2004 a 4/2004. V AT 8/2004 pak byla fotografie druhu Brachistosternus kovariki a fotografie některých dalších druhů popsaných v roce 2003 jsou součástí tohoto článku. Ze svých článků pokládám za nejpřínosnější revizi štírů Džibuti, Eritrey, Etiopie a Somálska, která mohla vzniknout díky zapůjčení štírů z mnoha, především italských muzeí. Přínosem revize není ani tak popis tří nových druhů, ale vyřešení mnoha nejasných taxonů, z nichž 17 bylo synonymizováno, a vytvoření klíče k určování.

Ve štířích i sklípkaních novinkách čas od času zmiňují také webové stránky. Čeští kolegové arachnologové mne proto oprávněně pokárali, že jsem dosud nezmínil také internetovou adresu, na níž se již několik let prezentuje výkvět české arachnologie.

Její adresa je www.butbn.cas.cz/klimes/arachno a vedle informací o naší arachnologické sekci zde můžete nalézt

Samec (holotyp) Broteochactas trezzii (Vignoli & Kovařík, 2003) je jeskynním štírem zcela bez oči. Jedná se o jediný známý exemplář svého druhu a myslím, že nebude tak úplně snadně nalézt další. Ital Giuliano Trezzí se musel se svými kolegy nechat přepravit na stolovou horu Auyán-Tepui ve Venezuele vrtulníkem a následně spustit 50 metrů do nitra hory. Kolik dalších zajímavých tvorů na podobných místech ještě čeká na své objeveni? (FK)

osobní stránky čtyř českých arachno-

A úplně nakonec jsem si nechal jeden doplněk ještě ke štířím novinkám z roku 2002. Opomněl jsem v nich na druh Diplocentrus actun Armas et Palacios-Vargas, 2002, který byl popsán z Mexika (Yucatan).

A zde je Laguna Colorada (Bolivie - NP Eduardo Avaroa), kde se vyskytuje Brachistosternus piacentinii (RK)

eleď	rod/druh	vyskyt
Bothriuridae Simon, 1880	Bothriurus Jesuita Ojanguren Affilastro, 2003	Argentina
	Brachistosternus paulae Ojanguren Affilastro, 2003	Argentina
	Brachistosternus (L.) kovariki Ojanguren Affilastro, 2003	Chile
	Brachistosternus (L.) piacentinii Ojanguren Affilastro, 2003	Bolivie
	Brachistosternus (L.) prendinii Ojanguren Affilastro, 2003	Chile
	Brachistosternus (L.) turpuq Ochoa, 2003	Peru
	Brandbergia Prendini, 2003	Telo
		Namibie
	Brandbergia haringtani Prendini, 2003	Peru
	Orobothriurus ampay Ochoa & Acosta, 2003	Chile
	Orobothriurus Jourencoi Ojanguren Affilastro, 2003	
	Thestylus aurantiurus Yamaguti & Pinto-da-Rocha, 2003	Brazilie
	Urophonius somuncura Acosta, 2003	Argentina
Buthidae C. L. Koch, 1837	Ananteris elisabethae Lourenço, 2003	Francouzská Guyana
	Birulatus astartiae Stathi & Lourenço, 2003	Sýrie
	Butheolaides cimmani Kovařík, 2003	Ghana
	Butheoloides occidentalis Lourenço et al., 2003	Maroko
	Buthus albengai Lourenço, 2003	Maroko
	Buthus brignolii Lourenço, 2003	Súdán
	Buthus Henhardi Lourenço, 2003	Maroko
	Buthus malhommei Vachon, 1949	Maroko
	Buthus mardochei Simon, 1878	Maroko
	Buthus mariefranceae Lourenço, 2003	Maroko
	Buthus rochati Lourenço, 2003	Maroko
	Buthus paris (C. L. Koch, 1839)	Alžírsko, Maroko, Tunisko
	Buthus tunetanus (Herbst, 1800)	Alžirsko, Egypt, ? Etiopie, Libye, ? Malta, Maroko, Tunisko
	Centruroides orizaba Armas & Martin-Frias, 2003	Mexiko – Veracruz
	Compsobuthus becvari Kovařík, 2003	Pákistán
	Compsobuthus Jokesi Kovafik, 2003	Irák
	Compsobuthus kabateki Kovalik, 2003	Egypt
	Compsobuthus kafkai Kovařík, 2003	Irán
	Compsobuthus kaftani Kovařík, 2003	Irán
	Compsobuthus plutenkoi Kovařík, 2003	Irán
	Compsobuthus seicherti Kovaiik, 2003	Súdan
	Compsobuthus sobotniki Kovatik, 2003	Irán
	Grosphus ankarana Lourenço & Goodman, 2003	Madagaskar
	Grosphus ankarafantsika Lourenço, 2003	Madagaskar
	Himalayotityobuthus alejandrae Lourenço, 2003	Indie
	Isometrus (R.) bilyi Kovařík, 2003	Austrálie
	Isometrus (R.) khammamensis Kovařík, 2003	Indie – Andhra Pradesh
	Isametrus (R.) petrzelkai Kovařík, 2003	Thajsko, Vietnam
	Isometrus (R.) petrzeikai kovařík, 2003	Indie - Pondichery, Tamil Nadu
	Control Description of the Control o	mule - rondiciery, idinii riddu
	Microanateris Lourenço, 2003	Economist's Company
	Microananteris minor Lourenço, 2003	Francouzská Guyana
	Parabuthus eritreaensis Kovařík, 2003	Eritrea, Somálsko
	Tityobuthus rakotondravonyi Lourenço & Goodman, 2003	Madagaskar
	Tityus adrianoi Lourenço, 2003	Brazilie
	Tityus melici Lourenço, 2003	Brazilie
	Uroplectes pardii Kovařík, 2003	Somálsko
Chactidae Pocock, 1893	Broteochactas trezzii (Vignoli & Kovařík, 2003)	Venezuela
	Neochactas Soleglad & Fet, 2003	
Liochelidae Fet & Bechly, 2001	Iomachus politus occidentalis Lourenço, 2003	Kongo
	Opisthacanthus africanus pailidus Lourenço, 2003	Angola
	Opisthacanthus borboremai Lourenço & Fé, 2003	Brazilie
Scorpionidae Latreille, 1802	Diplocentrus beilatar Teruel, 2003	Mexico - Guerrero
	Diplocentrus formosus Armas & Martin-Frias, 2003	Mexiko – Oaxaca
	Diplocellings formous ramas is martin 11103, 2003	
	Diplocentrus malinalco Armas & Martin-Frias, 2003	Mexiko — Mexiko

Literatura

(nejedná se o kompletní publikované články, pokusil jsem se udělat přehled především těch, v nichž byly publikovány taxonomické úkony a těch, které dle měho subjektivního názoru stojí za

- Acosta I. E. 2003: Description of a new Patagonian species of Urophonius Pocock, from Meseta de Somuncurá, Argentina. Zootaxa, 187:
- Acosta L.E. & Mattoni C. I. 2003: Case 3246. Scorpio chilensis Molina, 1782 (currently Bothriurus chilensis): proposed suppression of the specific name. Bull. Zool. Nomen., 60 (2): 113-115.
- · Amorim A. M. et al. 2003. Acidentes por escorpião em uma àrea do Nordeste de Amaralina, Salvador, Bahia, Brasil. Rev. Soc. Bras. Med. Trop., 36 (1): 51-56.
- * Armas L. F. & Martin-Frias E. 2003: Dos nuevas especies de Diplocentrus Peters, 1861 de México, Rev. Ibér, Aracnol. 7: 71-77.
- · Armas L. F. & Martin-Frías E. 2003: Nueva especies de Centruroides Marx, 1890 del estado de Veracruz, México. Rev. Ibér. Aracnol. 7: 205-
- · Armas L. F. de, Martin-Frias E. & Estévez-Ramírez J. 2003: Lista anotada de las especies mexicanas del género Centruroides Marx, 1890. Rev. Ibér. Aracnol. 8: 93-98.
- * Babay J. & Nouira S. 2003: Structure et diversité du peuplement des scorpions de la région de Sidi-Bouzid en Tunisie. Biogeoraphica, 79(2):
- Fet V. et al. 2003: New molecular and morphological data on the "Euscorpius carpathicus" species complex (Scorpiones: Euscorpiidae) from Italy, Malta, and Greece justify the elevation of E. c. sicanus (C. L. Koch, 1837) to the species level. Rev. suisse Zool., 110(2): 355-379.
- · Fet V. & Kovařík F. 2003: First record of Euscorpius (P.) italicus from Iraq. Acta Soc. Zool. Bohem. 67: 179-181.
- · Karatas Ay. 2003: New records on the occurrence of Hottentotta saulcyi (Simon, 1880) in Turkey, Israel J. Zool., 49(4): 315-316.
- · Kovařík F. 2003: Eight new species of Compsobuthus Vachon, 1949 from Africa and Asia. Serket 8(3): 87-112.
- · Kovařík F. 2003: Butheoloides cimrmani sp. n. from Ghana. Serket 8(3): 125-127.
- · Kovařík F. 2003: Scorpions of Djibouti, Eritrea, Ethiopia, and Somalia, with a key and descriptions of three new species. Acta Soc. Zool. Bohem. 67: 133-159.
- · Kovařík F. 2003: A review of the genus Isometrus Ehrenberg, 1828 with descriptions of four new species from Asia and Australia Euscorpius 10: 1-19.

- Kovařík F. & Fet V. 2003: Scorpion Euscorpius (E.) tergestinus in central Bohemia. Acta Soc. Zool, Bohem. 67: 189-192.
- · Leeming I. 2003: Scorpions of Southern Africa. Struik Publishers, 88 pp.
- Lourenço W. R. 2003: Description of a new species of Tityus from Serra da Jurema in the State of Bahia, Brazil. Rev. Ibér. Aracnol. 7: 109-115.
- · Lourenço W. R. 2003: The genus Ananteris Thorell in French Guyana. Rev. Ibér. Aracnol. 7:
- Lourenço W. R. 2003: Description of a new species of scorpion belonging to the genus Himalayotityobuthus Lourenço. Rev. Ibér. Aracnol. 7: 225-229.
- · Lourenço W. R. 2003: New taxonomic considerations on some species of the genus Grosphus Simon, with description of a new species. Rev. suisse Zool., 110(1): 141-154.
- Lourenço W.R 2003: Compléments à la faune de scorpions de l'Afrique du Nord, avec des considérations sur le genre Buthus Leach, 1815. Rev. suisse Zool., 110(4): 875-912.
- Lourenco W. R. 2003: Description of a new species of Tityus from Serra do Cipo in the State of Minas Gerais, Brazil. Rev. suisse Zool., 110
- Lourenço W. R. 2003: About two species of liochelid scorpions collected in Western Africa. Entomol. Mitt. Zool. Mus. Hamburg, 14(168):
- Lourenço W. R. 2003: Humicolous buthoid scorpions: a new genus and species from French Guiana. C. R. Biologies, 326(12): 1149-1155. · Lourenço W. R. & Cloudsley-Thompson J. L. 2003: Notes on the postembryonic development of Heteroscorpion opisthacanthoides (Kraepelin, 1896) from the island of Nosy Be in the Noth

of Madagascar. Entomol. Mitt. Zool. Mus.

- Hamburg 14(168): 129-136.
- · Lourenço W. R. & Fé N. F. 2003: Description of a new species of Opisthacanthus Peters to Brazilian Amazonia, Rev. Ibér. Aracnol, 8: 81-87
- · Lourenco W. R. & Goodman S. M. 2003: Description of a new species of Grosphus Simon from the Ankarana Massif, Madagascar. Rev. Ibér. Aracnol. 7: 19-28.
- Lourenço W. R. & Goodman S. M. 2003: New considerations on the genus Tityobuthus Pocock, and description of a new species from the Ankarana in northern Madagascar. Rev. Ibér. Aracnol. 8: 13-22.
- · Lourenco W. R. Goodman S. & Ramiliajaona O. 2003: Three new species of Grosphus Simon from Madagascar . Rev. Ibér. Aracnol. 9: 225-234.
- · Lourenco W. R., Slimani T. & Berahou A. 2003: Le genre Butheoloides Hirst; description d'une nouvelle espèce pour le Maroc avec des considérations écologiques et biogéographiques. Biogeographica, 79(1): 19-30.
- · Ochoa J. A. 2003: Nueva especie de Brachistosternus Pocock del sur del Perù. Rev. Peru. Biol., 2002, 9 (2): 55-63.
- · Ojanguren Affilastro A. A. 2003: Bothriurus jesuita, a new scorpion species from Northeastern Argentina. J. Arachnol. 31: 55-61.
- Ojanguren Affilastro A. A. 2003: The genus Brachistosternus in Argentina, with a description a new patagonian species. J. Arachnol. 31: 317-
- · Ojanguren Affilastro A. A. 2003: Las especies andinas de Brachistosternus (Leptosternus), con la descripción de tres nuevas especies. Rev. Ibér. Aracnol, 8: 23-36
- · Prendini L. 2003: Revision of the genus Lisposoma Lawrence (Bothriuridae). Insect Syst. Evol. 34(3): 241-264.
- · Prendini I.. 2003: A new genus and species

- of bothriurid scorpion from the Brandberg Massif, Namibia, with a reanalysis of bothriurid phylogeny and a discussion of the phylogenetic position of Lisposoma Lawrence, Syst. Ent. 28: 149-172
- Prendini L. 2003: Discovery of the male of Parabuthus muelleri, and Implications for the Phylogeny of Parabuthus, Amer. Mus. Nov.
- · Prendini L., Crowe T. M. & Wheeler W. C. 2003: Systematics and biogeography of the family Scorpionidae with a discussion of phylogenetic methods. Invert. Systematics, 17 (2): 185-259.
- Soleglad M. F. & Fet V. 2003: The scorpion sternum: structure and phylogeny. Euscorpius 5:
- * Soleglad M. E. & Fet V. 2003: High-Level Systematics and Phylogeny of the Extant Scorpions. Euscorpius 11: 1-175.
- * Stathi I. & Lourenço W. R. 2003: Description of a new scorpion species of the genus Birulatus Vachon, 1974 from Syria. Zool. Middle East 30: 105-110.
- Teruel R. 2003: Un nuevo escorpión del género Diplocentrus Peters, 1861 del estado de Guerrero, México, Rev. Ibér. Aracnol. 8: 51-55.
- · Teruel R. 2003: Nuevos casos de Anomalías morfológiacas en escorpiones. Rev. Ibér, Aracnol. 7-235-238
- · Vignoli V. & Kovařík F. 2003: A new troglobitic scorpion of the genus Taurepania González-Sponga, 1978 from Venezuela (Chactidae). Rev. Ibér. Aracnol. 7: 127-131.
- Vignoli V., Kovařík F. & Crucitti P. 2003: Scorpiofauna of Kashan (Esfahan Province, Iran). Euscorpius 9: 1-7.
- · Yamaguti H. Y. & Pinto-da-Rocha R. 2003: Taxonomic review of the genus Thestylus Simon, 1880 (Bothriuridae). Rev. Ibér. Aracnol. 7: 157-171.

SUMMARY

Scorpion news for 2003

The table is an overview of scorpion taxa described or revived in 2003. The literature is too voluminous for comprehensive presentation, and I have therefore selected only papers which include taxonomic changes and additions or are in my opinion otherwise significant.

Among regional treatments I would like to highlight a book on scorpions of the Republic of South Africa by Jonathan Leeming. It contains photos of most South African species supplemented by maps of their distribution, and illustrates also their reproduction, ontogeny, biotopes

A benchmark work on higher taxonomy of scorpions was published by M. Soleglad and V. Fet. It contains important changes such as demotion of Diplocentridae Karsch, 1880 to a subfamily of Scorpionidae Latreille, 1802, and synonymizations of Heteroscorpionidae Kraepelin, 1905

with Urodacidae Pocock, 1893 and of Troglotayosicidae Lourenço, 1998 with Superstitioniidae Stahnke, 1940. The proposed divisions of scorpions are detailed on p. 88, with 14 families, 16 subfamilies, 10 tribes and 164 genera recognized. Those interested in in this important work are referred to the web page of the journal: www.science. marshall.edu/fet/euscorpius. V. Fet and I compared all known voucher specimens of the Bohemian population of Fuscorpius tergestinus and have demonstrated their similarity with Austrian populations. Besides this the distribution of Euscorpius sicanus was delineated as encompassing, apart from northern Africa, a large part of Italy, Malta and the northern part of Greece. Of the populations placed in the E. carpathicus complex those of Spain, Portugal, Turkey, the Balkan peninsula and the Greek islands remain to be taxonomically resolved. Unresolved remain

also the precise relationships of the subspecies Euscorpius carpathicus candiota Birula, 1903 from Crete and E. c. fanzagoi Simon, 1879 from France.

Continuing is a flood of articles by W. Lourenço, who instead of more extensive studies prefers to publish individual species descriptions. This author described several new species of the Buthus occitanus complex and elevated several subspecies to full species. I believe this complex does contain more species, but unfortunately his work does not include a revision needed to solve this taxonomic problem.

Of my own papers I regard as most consequential a revision of the scorpions of Djibouti, Eritrea, Ethiopia and Somalia, which dealt with many inadequately known taxa and resulted in relegating 17 of them to synonymies.

František Kovařík